ALLiS
Aktiv Levande Landsbygd i Söderhamn
Söderhamns kommunbygderåd

Landsbygdsdagen i Stråtjära 250906 - frågestund med politiker i KS

Moderator: Olle Persson, ordförande i Hela Sverige ska leva länsbygderådet X-ing Gävleborg.

Närvarande politiker:
Anders Ramstrand (KD)
Välfärdsnämnden, lärare Staffangymnasiet, uppvuxen i Etiopien, bor i centrala Söderhamn

Anton Larsson (V)
Ombudsperson V Gävleborg, uppvuxen i Forsbacka, bor i centrala Söderhamn

Frågor och svar

1) Nu inleds valåret inför 2026 års kommunalval. Söderhamns kommun klassas av SCB som en mindre landsbygdskommun, där hälften av invånarna bor utanför centralorten.

a) På vilket sätt utgör kommunens landsbygder en resurs för hela Söderhamns kommun?
Anders: Viktigt att kunna bo överallt, ingen skillnad mellan stad och land.
Självförsörjning viktig resurs

Anton: Hälften bor inte i stan, otroligt föreningsliv, naturresurser, biologisk mångfald, företagande, matproduktion och skog. Landet har slitits isär, för mycket har lämnats till företagande, det offentliga minskat sin insats, allt centraliseras – att decentralisera är viktigt.

Olle: Vad får landsbygden kosta? Borde vara: Har vi råd att *inte* satsa på landsbygden?

b) Vad gör du för att öka din förståelse för landsbygdernas viktigaste frågor och utmaningar?
Anders: Besöker ofta med anledning av välfärdsnämnden (äldreomsorg, hemtjänst)

Anton: Har inte landsbygdsbakgrund, men är extremt intresserad av att ha en kommun som hänger ihop. Bred representation i alla pol. partier behövs (antalet medlemmar minskar), viktigt att delta i inbjudningar som denna.

Anders: Engagemang är viktigt, oavsett politiskt parti. Jobbar för att engagemanget ska börja tidigt, redan i skolan med elevråd.

Olle: Demokratin är utsatt för hot, för varje kris kommer den ut på ett nytt sätt. Vad blir efter den pågående krisen? En utmaning för oss alla!

c) Vilken är den viktigaste fråga ert parti kommer driva för landsbygdernas utveckling inför valet?
Anders: Inget valprogram ännu. En av de svåraste frågorna som vi måste ta ställning till är hur vi ska lyckas behålla landsbygdsskolorna med hög kvalité. Vi tar gärna emot input på bra förslag.
Även god äldreomsorg och äldrevård på landsbygden är en utmaning och en av de viktigaste frågorna.

Anton: Inte heller tagit fram något valprogram än. Men viktigt att adressera demokratifrågor för att decentralisera. Viktigt att öka och fördela investeringsbudgeten på kommundelar för rättvisa. Att människor har en reell röst för hur medel ska fördelas, ökad demokrati och fördelad makt.

Anders: Håller med i princip, Svågadalen är intressant exempel på lokal demokrati

ALLiS
Södra Hamngatan 50
826 50 Söderhamn

www.allis.nu
info@allis.nu
070-350 80 66

Orgnr 886000-7452
BG 5352-9301

Olle: Har ni koll på andra exempel än Svågadalen, ex. Gävles ytterområdessatsning?
Båda: Nej

Olle: Ang skolan, det finns kommuner som menar att de inte har råd att inte ha byskolor, hur ser ni på det?

Anders: Det handlar mer om kvalité än ekonomi, svårt att hitta behörig personal

Anton: Håller med ang. kvalité. Tänker också på infrastruktur och annat som hänger ihop med bygden, livet i stort. Viktigt med skola i närheten (tycker också Anders).

Olle: Kolla gärna runt, goda exempel finns. Även lite annorlunda lösningar, t.ex. Delsbo (Waldorfskola). Bobygda startade friskola (inga problem med behöriga lärare).

2) Söderhamns kommuns landsbygdsplan antogs den 24 februari 2025.

Enligt planen ska beslut landsbygdsprövas, dvs konsekvensbedömningar utifrån landsbygdsperspektiv ska göras inför beslut som berör kommundelarna. Enligt det IOP som finns mellan kommunen och ALLiS ska ALLiS vara delaktig i processen med landsbygdsprövning.

På vilket sätt kan ALLiS göras delaktig och hur ska det gå till att organisera det?
Anton: När politiker ska fatta beslut finns underlag. Där behöver landsbygdsperspektivet ingå. Även icke-beslut har konsekvenser, t.ex. Vojenbron.
Viktigt att våga vara lite ”skarp” och konkret när det gäller olika frågor

Anders: Kanske det går att rigga ett råd, typ kommunens pensionärsråd, för diskussion av landsbygdsfrågor/-beslut. Förslag på hur civilsamhället kan involveras.
Håller med om att frågorna behöver vara konkreta, allmänna medborgarfrågor är svåra att hantera.

Olle: Det skiljer mellan kommuner hur man tar emot det engagemang som finns i bygderna. Jag tror inte det är en slump att ALLiS är framstående i landet, det finns ett engagemang och tas väl emot i kommunen.

3) I den budget som beslutades 28 oktober 2024 avsattes 3,7 miljoner kronor till landsbygdsutveckling, för att möjliggöra aktivt arbete i enlighet med landsbygdsplanen. Enligt det IOP som finns mellan kommunen och ALLiS ska ALLiS vara delaktig i arbetet med fördelning av Landsbygdsstöd.

Hur ska det organiseras för att gynna utvecklingen så mycket som möjligt?

Anders: Dialog mellan ALLiS och de som ansvarar för budgethanteringen. Vet inte hur fördelningen ser ut. Ser gärna fler IOP med föreningar i kommunen för genomförande av div. åtgärder. Idéer från föreningarna behövs.

Anton: Beslut om fördelning av medel ska fattas så nära de berörda som möjligt. Har förstått det som att ALLiS har en roll och tycker det är en bra idé.

4) Budgeten gäller till och med 2028. Ett förslag med fördelning av "kommundelspeng" finns framtaget av tjänstepersoner i samverkan med ALLiS.

Hur kommer du verka för att så mycket som möjligt av de avsatta medlen fördelas direkt till bygderna?

Anton: Igen – besluten ska fattas så nära den de berör som möjligt. Trycka på just detta!

Anders: I LBP står att medlen ska fördelas ut så långt som möjligt, så det kommer jag verka för!

5) Åhörarnas frågor och förslag

Carin G-S: Förslag på enkät till f.d. elever ang. attraktiva byskolor
Ekebo: Kommunen tackade nej till ett bud på 300 kkr 2016? Sen dess omkostnader på 90000/år. Vad händer? – Sälj det! En intressent, som kräver kommunal borgen, finns. Inget principbeslut om det än, men frågan drivs på genom förfrågan från Trönö.

Maggan ÖL: Budget & ekonomi. Vill ge en bild av hur det är att vara engagerad.
Vojenbron, vi är en arbetsgrupp Marma-Bergvik och har fått veta att det ligger för utredning gällande investeringsbudget. Offentlig handling en vecka före beslut. En beräkningsmall har skickats ut till politiker, men den har inte Maggan lyckats spåra. Jobbats för Vojenbron sedan 2012, men skvalpat hos tjänstepersoner och inte nått politiken förrän början på 2025 då möte hölls med info om hela resan.

Anton kommenterar att hela idén med politiska partier är en pågående kontakt med civilsamhället!

Anders håller med, det är därför han försöker vara med så mycket som möjligt. Bjud in!

Karl-Erik L: Ang Ekebo ville en person köpa Ekebo för 300 000, vilket tjänsteperson sa nej till.
Platsbrist på Eklunda resulterade i att personer flyttade från kommunen. Vill kunna äta utan förbeställning på Eklunda. Väldigt långt till andra matställen, bil krävs! (Anders håller med och lovade prata med kostchefen).

Per J: Det är viktigt att det finns skola i Stråtjära

Cina K: Från Skogs hbf: 65+, kommunen äger tomt. Hbf kontaktat Riksbyggen som är intresserad. Dyra lägenheter – skänka mark för byggnation?
Verksamhetsbidrag sjunkit – det är jättesvårt att driva verksamhet på landsbygden, svårt att driva ”särskild” verksamhet för barn.

Anton: Föreningsstödet behöver höjas i tider som dessa inte sänkas som nu

Margit Forsberg: Önskar boende för ej dementa.

Anders: Kommunen saknar 30-40 platser för dementa – går inte att minska antalet platser!

Maggan ÖL: Viktigt att behålla alla högstadieskolorna

Anton & Anders: Inget politiskt beslut fattat

Monica Pettersson, Skogs Bygdegårdsförening: Gammal byggnad (bygdegård) som kräver mycket underhåll. Saknar pengar – ska vi finnas kvar? Vad ska vi göra? Fått avslag från kommunen nyss.

Anders: tiden slut nu, vi pratar enskilt efteråt

Anton: Det visar på hur viktigt det är med lokala investeringsfonder

Per Js: Har medborgarförslag något värde?

Anders och Anton: Absolut

Lena Å: De som gäller landsbygdsfrågor borde nå ALLiS, så vi kan hjälpa till